

הזעקה של זק"א.
רצף האסונות של הארגון
שהכי קרוב למלאך המוות
יהודה שלזינגר

יהודה שלזינגר
צילום: רפאל בן ארי

הזעקה של זק"א

מומי בן חיים גילה את גופת רעייתו בכיגוע בבית חג"י • אהרון אברמן נאלץ לזהות את בנו בת"א • ואריה ברנשטיין נהרג עם כל משפחתו בתאונה עם רכבת בקריית גת • בשנה האחרונה נדמה שקללה הוטלה על מתנדבי זק"א, שמגדירים את עצמם "הכי קרובים למלאך המוות" • "במשך הרבה שנים היה לנו הסכם לא כתוב עם אלוקים ברוח 'שלוחי מצווה אינם ניזוקים' - לצערנו, ההסכם הזה פג"

גרים ויודעים מי השכנים שלנו ומה הרצונות שלהם. אנחנו לא חיים בהתעלמות, אבל חיים למרות הכל".
בימים אלה מחדש בן חיים את הרישיון שלו בזק"א. "אני לא יודע איך אגיב כאירוע הראשון אחרי הרצח של כוכבה, אני בכלל לא יודע אם יהיה לי כוח להתקרב לזירה ולהיות פעיל, אבל אין לי ספק שהיום, יותר מתמיד, אני לא אכרח מזה. אני אעשה את מה שאוכל בצורה הכי מסבכת ובצורה הכי מושלמת שאפשר".

"הרגשתי אבוד"

אחד האירועים הבולטים שהיכו את אנשי זק"א ואת הציבור החרדי כולו בתרומה היה אירוע הרצח ההתאבדות של אוהד רזנברג ואליהו אברמן ביולי האחרון, שבו נאלצו המתנדבים לטפל בנבן חברים בארגון ואף להזעיק אותו לזירה ולמסור לו את בשורת האובד.
יוסי לנרא, מתנדב זק"א שהגיע ראשון לאירוע, משחזר: "קיבלתי ריווח על תאונת דרכים קלה קרוב למקום שבו היית, ובגלל שהיית עם אופנוע של זק"א יצאתי לזירה. כשהגעתי ראיתי רכב שנכנס קלות בספסל שעל המדרכה. הסתכלתי אם יש לכורים מתחת לרכב ואז ניגשתי לכיסא הנהג וראיתי שיש שני אנשים ששוכבים אחד על השני בתוך הרכב. "בהתחלה בכלל לא ידעתי מה זה ורק ריווחתי בקשר על שני מחוסרי הכרה, והתחלתי אוטומטית בפעולת ההחייאה. ראיתי ששני הבחורים חרדים אבל עדיין לא נפל לי האסימון שאחד הבחורים הוא הבן של אהרון אברמן. "כשזיהיתי אותו הרגשתי אבוד. לא ידעתי מה לעשות. התקשרתי מיד ליהודה משי וזב ואמרתי לו, 'יהודה, אני אבדה מה לעשות? איך להודיע?!' ביקשתי ממנו שירידך אותי כי הייתי נסער מאוד. יהודה אמר לי משפט נכון: 'תחשוב איך

אחרי כמה דקות קיבלתי כיפר על פיגוע בין קריית ארבע לבית חג"י והתחלתי לראוג נורא.
"התקשרתי אליה שוב ושוב, אבל היא לא ענתה. קיוויתי שהטלפון על רטט או שהיא תסגור את הטלפון. הצלצלתי ויצאתי מהבית עם תחושה קשה. אחרי 500 מטרים פגש אתי מנהל זק"א הר חברון, ראובן טל, ואמרתי לו שאני לא בא לאירוע כעובד זק"א, שאני בא לחפש את כוכבה.
"נסעתי במהירות עיר מקום הפיגוע, למרות שהחיללים והמתנדבים האחרים ניסו לעצור אותי. ידעתי שאני הולך לדאות מראות קשים, אבל לא דמיינתי עד כמה. החברים שלי ביקשו להרחיק אותי אחורה והבנתי שהם לא רוצים שאני אראה את כוכבה, אבל אמרתי להם, 'חבר'ה, ראיתי כבר דברים קשים. אני אתמורה, אני רוצה לדאות אותה'.
את רגע המפגש עם אשתו המתה וזכר מומי במדויק. "היא כבר שכבה בשק. הסתכלתי עליה, הפנים שלה היו יפות והיא נראתה שלווה. לא הבנתי מה היא עושה בשק העבודה שלי. לא ראיתי שום פצע ירי בגוף שלה. כשבאתי ללטף אותה ראיתי שהפחדנים האלה ירו לה בעורף מאחורי האוזניים. חבר שלי הציע שאני אלך איתה לחדר טוהרה, אבל סירבתי. אמרתי לחברים שאני סומך עליהם.
"כשהגעתי הביתה להודיע לבתי על מה שקרה כבר היו לה דמעות בעיניים. היא שאלה, 'זאת אמא שלנו? היא פצועה ממש קשה?'. ענית לה שאמא כבר לא טובלת, היא מתה. עמדנו ונכינו יחד".
הניסיון שצברת בזק"א סייע לך להתמודד?
"ברגע המוות הרגשתי מחוספס. אמרתי לעצמי שאני יכול לראות ולהיות איתה כי כבר עברתי הרבה".
חשבת על מצב שבו תטפל בקרובים אליך ביוזרה?
"אף פעם לא חשבתי שאנחנו, כמתנדבי זק"א, חסינים. אין לנו שום הסכם או התחייבות על כך. אנחנו יודעים איפה אנחנו

נה לא קלה, בלשון המעטה, עברה על ארגון זק"א. בתורשים האחרונים איתי רע מולם של מתנדבי הארגון, המגדירים עצמם לא פעם כ"אנשים הכי קרובים למלאך המוות", והם הרגישו על בשרם כמה וכמה פעמים את נחת ורועו של אותו מלאך מר אכזר.
בתוך פחות משנה נאלצו אנשי זק"א, שגם ביומיום צריכים להתמודד עם מראות ואירועים לא פשוטים לעיכול, לעמוד בסיטואציות כלתי אפסריות שבהן אב מזהה את גופת בנו, בעל מגלה את גופת רעייתו בוויתר פיגוע ירי וחברים טובים מגלים בתוך רכב הרוס את גופותיהם של חברים לעבודה ושל כל בני משפחתו.
בארגון החרדי מרבדים בגלוי על קללה שרובצת על המי תנכיים, על ההסכם הבלתי כתוב שהופר בינם לבין אלוקים, על התחושות והשאלות הפנימיות ביותר שצצות בעקבות מקבץ האירועים הבלתי נתפס, על הבריחות השחורות שצצות בלתי ברירה וגם על הכבי המתפרץ פתאום ועל הקושי לישון בלילה אחרי עוד אירוע נורא.
אין חסינות
המקרה האחרון והקשה ביותר אירע לפני שבועות ספורים בלבד ביישוב בית חג"י שבשומרון. מומי בן חיים, מתנדב זק"א שמתגורר ביישוב, הגיע לפיגוע היורי שבו נרצחו ארבעה בני אדם, רק כרי לגלות בשטח את גופתה של רעייתו כוכבה. "נחתי לפני תפילת ערבית, והבת שלי בת ה-10 העירה אותי", משחזר מומי באומץ את אותו יום מר ונורא, "היא אמרה לי שהיא דיברה. עם אמא ופתאום השיחה התנתקה.

למעלה: מתורבי זק"א בזירת התאונה שבה פגעה רכבת במיניבוס של משפחת ברנשטיין (בתמונה שבמסגרת) למטה: אנשי זק"א בעת עבודת הקודש של טיהור זרה. "עולות שאלות"

משי זהב: "צידוף המקרים באמת גרם לזעזוע מאוד קשה אצל המתנדבים. לשמחתי ולצערך, אין לנו זמן להתעסק בזה יותר מדי. זה רק גרם לנו להבין שאנחנו לא חסינים. כשזה בא ברצף, הרבנים של הארגון בהחלט אמרו שצריך לעשות התכנסות ולפשפש במעשים שלנו

אתה היית רוצה לקבל כוח בשורה, חס ושלום. אתה מפקד האירוע, תתמודד עם כל הקושי שכדברך.
 "התיישבתי בצד ואמרתי כמה פרקי תהלים כדי שיהיה לי כוח להתקשר לאהרון ולהודיע לו. חיברו בינינו טלפנית ואו אמרתי לאברמן, 'הבן שלך היה מעורב בתאונת דרכים והמצב שלו לא טוב. אני רוצה שתבוא לתל אביב.'
 "הוא אמר שהוא מיד יוצא ושאל באיזה בית חולים הוא נמצא. אמרתי, 'לא בבית חולים עדיין', ואז הוא כבר הבין. למולי לא הייתי צריך להגיד לו 'הבן שלך מת'. הוא בעצמו אמר, 'אני מבין שאנשי המז"פ כבר עובדים עליי'.
 לנרא, כמו כל המתנדבים שקרו להם מקרים דומים, מספר על הקושי הבלתי נתפס: "לא הייתי מסוגל לישון באותו לילה. אנחנו רגילים לראות גופות, אבל כשזה של מישור שאנחנו מכירים זה אחרת."
 הרב אהרון אברמן, יו"ר ארגון לב מלכה ואבא של אליהו ז"ל, הוסיף: "אני פעיל בארגון זק"א עוד מהמים שקרמו לה קמתו הרשמית. אף פעם לא חשכתי שאני חסין, אבל כשזה

מגיע אליך הביתה ואתה צריך להזיח את הבן שלך ביד רה, זה נורא. עוד לא התאוששתי מזה. תמיד הרגשתי צער על האנשים שטיפלנו בהם במסגרת התפקיד, אבל הצער שהרגשתי על אליהו זה משהו שאי אפשר להסביר. "מאז האירוע אני לא ישן כלילית. עד היום כשאני רואה רכב של זק"א יש לי צמרמורת ונהיה לי שחרר בעיניים. עד המקרה של אליהו לא היתה זיזה שלא יצאתי אליה, אבל עכשיו אני לא יכול לשמוע את זה או לראות את זה". אתה לא בוקס על אלוהים?

"אף פעם לא עשיתי חשבונות. תמיד השתרמתי לעשות הכי טוב כשהגעתי לזירה, טיפולתי תמיד בנפגעים כאילו זה קרה לכן שלי. הרגשתי כל אחד מהנפגעים, לא זילולתי. אני לא מרגיש אשמה, הכל משמיימים וקיבלתי את זה. כשם שמבי רכים על הטוב מברכים על הרע. השם נתן, השם לקח".

הדם קפא

כ־5 באוגוסט התקבלה במסגרת הרדעה על תאונה מחרידה בין מיניבוס לרכבת באזור קריית גת. מתגנבי זק"א שהגיעו במהירות למקום מספרים על תמונות קשות למראה של מיניבוס מרוסק ובו שרוצים שבעה הרגים. בין ההרוגים היה אריה ברנשטיין, מתגנב ותיק שהוגדר על ידי חבריו "הפנים היפות של זק"א".

"באמצע טיפול מנחה קיבלתי הרדעה על תאונת דרכים קשה עם מספר רב של פצועים", משחזר רוב בלערי, "שום דבר שראיתי לפני כן לא הכין אותי לזירה הזו. היו שם גופות של גברים, נשים וילדים. כל תאונה היא תאונה קשה. אני אומר תמיד שאי אפשר להתרגל למראות, אבל תאונה עם ילדים זה רבר קשה במיוחד ובני משפחה אחת שנסקטת זה רבר קשה שבעתיים, אז תחשבו מה זה לראות בין הגופות מישהו שאתה מכיר".

"תוך כדי טיפול בגופות זיהיתי את אריה ו...ל. לשינייה אחת הדם קפא והכל נעצר. רק שבוע קודם לכן הינו יחד בניבוש של זק"א. לדגוע אחד לא הבנתי מה קורה סביבי, וזרי אריה תמיד מגיע ראשון לכל תאונה. הוא זה שאומר לטפל בגופות והוא פתאום שוכב שם. זה תפס אותי לא מוכן. ניסיתי להיגבר על עצמי ולשכנע את עצמי שאריה היה משאיר הכל בצד ומעניק את הטיפול הטוב ביותר לפצועים ולגופות, אבל למרות הנאמץ לתפקד, כלילה שאחרי לא ישנתי".

מקרה נוסף, שאירע באוגוסט השנה, מוכיח שה"קלה" שרוקפת את אברגן לא מבהינה בין יהודים למסלמים. עקל אל-אטרש, מהחידה הברודית של זק"א, נאלץ להזיח את גופת בנו איברהים שטבע כים ונמשה על ידי יחידת הצר ללנים של זק"א. "הוא היה פרוץ של בוחז, זוב טהוה, שהים האכזר לקח אותו", מספר אל-אטרש, "החיפושים והשעות מול הים בין יראש לתקוה עשו את שלהם. הם גרמו לי להי כיו שאיפה שיש חיים - יש מות. חיפשנו אותו 48 שעות, החברים שלי בזק"א ממש לא ישנו כלילית. זה כמו משפחה אחת. זה מה שנתן לי כוח".

אל-אטרש מוסיף: "עני שעבתי אתה או בעצמי רק יאירתי לי מה המשפחות של הנפגעים עוברות, אבל אחרי שעברתי את זה בעצמי אני יודע בדיוק מה הם מרגישים. אני מבין אתם לעומק. מצד שני, זה גם נתן לי המון כוח והצנן להמשיך ולעשות את ההתגברות בשביל אנשים אחרים. עכשיו אני יודע באמת מה זה לעזור לאדם בשעת צער וערה".

בנובמבר אשתקד נאלצו אנשי זק"א לקבוע את מותו של אבי וזה, מתגנב עמית שדקות אחדות לפני כן עוד סייע בעצמו לנפגעים בתאונת דרכים. משה בן הרוש, מפקדו וידידו הקרוב, מספר: "שלוותי אותו למקרה ידי ברמלה, וזמן קצר אחרי שהאירוע הסתיים קיבלתי כיפר על החיאה במגזית ברמלה. הגעתי לשם ופתאום ראיתי את אבי שרוע על הרצפה, כשהפרמדיקים עושים לו החיאה. ראיתי כבר דברים קשים, אבל לעשות החיאה על תבר קרוב זה רבר בלתי אפשרי. הרמעות שלי סיפספו עליו תוך כדי טיפול. עשינו החיאה ולמרות שהיה ברור כבר שאין סיכוי המשכנו אותה גם כשקבעו את המוות. זה היה לא ייאמן".

אות משמיים

מרבית מתגנבי זק"א הם אנשים המאמינים באלוהים, רובם אפילו דתיים, אבל למרות האמונה בבורא עולם גם הם משר נענים כי "חתול שחור" עבר ביניהם לבין אלוקים.

בן הרוש: "יש דיבור עם אלוקים והרגשה שבגלל שאנחנו מטפלים במקרים כאלה הוא ישמור עלינו, שבזכות זה אנחנו חסינים. במשך הרבה שנים היה הסכם לא כתוב עם הקדוש ברוך הוא ברוח המחשבה ש"שלוחי מצווה אינם ניזוקים", אבל לצערנו ההסכם הזה פג

בתור ומי בתור הבא. צריך להסתכל גם על הצד החיובי ולזכור תמיד שאנחנו יודעים גם לילה ומקווים שרק את זה נצטרך לעשות".

מדברים על זה

הרכב של זק"א, יעקב רז"ח, הנחשב לרכב הבכיר ביותר כיום הפוסק בענייני חללים וחיובי בציבור החורדי ומלווה את הארגון מאז הקמתו, דווקא לא מאמין בקללת זק"א. "לא מדובר בקללה על הארגון, אין לה הרבה הסבה. סתם צירוף מקרים".

"ברור שכל מקרה משאיר עקבות בנפשו של איש זק"א, אבל בשעת מעשה, איש זק"א מאומן להיות איש מקצוע שיחפיק כראוי. יש לנו טיפול לעקבות שזה משאיר על הנפש, אחת לכמה זמן המתגברים נאספים ומקבלים שיחות. אחת הדרכים לפרוץ את המתח הנפשי היא בדיחות שחורות, כשמתכנסים באיזו שמחה או כשיעור ומתחילות לעוף בדיחות שחורות, זו גם שיטה טובה לפרוץ את הלחץ. מעבר לזה

"כשרואים את צירוף המקרים המחד הזה שקורה לאנשי זק"א, אולי באמת צריך לעשות ברוך בית, שכל אחד יקבל על עצמו איזו קבלה טובה", אומר המתגנב בלערי, "יש הרבה דברים שעולים בראש: אולי לא טיפלנו בגופות אחרות טוב, אולי צריך לשמור יותר על כבוד המת. בדרך כלל אחרי אירועים אפשר להמשיך כרגיל, אבל כשזה מגיע אליך זה רורף אותך, מבינים שאין ביטוח לאף אחד".

"ער שזה הגיע אלינו היתה הרגשת חסיונות, שאנחנו בצד השני של המתרס. פתאום כשזה מגיע לחבר קרוב שלך או לבן משפחה, אתה מבין שמחר זה יכול להיות כל אחד. שאם זה תפס אותו זה יכול לתפוס כל אחד מאיתנו. אין ביטוח".

גם לנרא, שכבר נאלץ לטפל בעבר במכרים אחרים, משר כנע כי ריבוי המקרים שבהם מתגנבי זק"א נתקלים בקרדי בהם הוא "אות משמיים". "בשיחות שלנו להפקת לקחים

לנדאו: "כשזיהיתי את הבן של אהרון אברמן לא ידעתי מה לעשות. התקשרתי מיד ליהודה משי זהב והוא אמר לי משפט נכון: 'תחשוב איך אתה היית רוצה לקבל כזו בשורה, חס ושלום'. התיישבתי בצד, אמרתי כמה פרקי תהילים והתקשרתי לאהרון. למזלי לא הייתי צריך להגיד לו 'הבן שלך מת', הוא הבין לבד

קיימת האמונה שמה שאנחנו עושים, זה לטובת הנפגעים. זה מה שמחזק את המתגנבים".

בראש השנה התייחס יריד זק"א, יהודה משי זהב, ל"מזקפת" האירועים על אנשי הארגון. במכתב שהפיק למתגנבים עם תחילתה של השנה החדשה הוא כתב: "שנה קשה עברה עלינו, מתגנבי זק"א, המוות והשכול נהפכו לחלק מחיינו. שלשה מחבירינו נספו במהלך השנה באסונות טריגים, וכדי לק מעבדת הקודש נאלצנו לטפל גם בחבירינו להתגברות שהיו תמיד בצד האחד של המתרס, בצד של המטפלים. חשנו שהולק מאיתנו נכרת ונלקח מאיתנו".

"אין לנו פריבילגיה להישאב לתוך השכול חזינו. אנחנו חיילים בחזית שהיא בלתי צפויה, וככאלה - חובה עלינו להיות מוכנים לבאות".

"צירוף המקרים הזה באמת גרם לוועוד מאוד קשה אצל המתגנבים", סיכם השבוע משי זהב, "לשמחתי ולצערתי, אין לנו זמן לשבת על זה יותר מדי. צריך להבין שזה קורה במשפחות הכי טובות. אנחנו לא חסינים, וכשזה בא בדצן, הדברים של הארגונים אמרו בפירוש שצריכים לעשות אולי איזו התכנסות ולשפוש במעשים".

יחידת התכנסות ולשפוש במעשים. ■
yehudas@israelhayom.co.il

ובשיחות שהיו אחרי התאונה הקשה עם הרכבת ריבטו על הנושא הזה שאסונות תוקפים אותנו קרוב מדי. יסבל להיות שמרוב הרגל של בנאדם לטפל בגופות נהיה אולי איזה זלוול בכבוד המת: אולי מרוב שחיקה יוצא שלא שמים לב לכל פרט קטן. אני חושב שזה סימן להראות לנו שאנחנו לא חסינים, שצריך להיות זהירים בכל צלם אנוש. יש שחיקה טבעית וכל אחד צריך לקבל סטייה, וזה ממש בא להראות לנו שכמה שמקפידים, צריכים להקפיד עוד יותר, כל רבר שקורה בעולם בא להראות משהו, וזה בא להזכיר לנו את העניין הזה, לשמור כמו בהתלהו, במסירות גבוהה והקפדה, ואסור שזה יישחק".

בן הרוש, שניסה להציל את חברו ללא הצלחה, מספר על "הסכם לא כתוב" עם אלוקים שהופר: "יש דיבור עם אלד-קים והרגשה שבגלל שאנחנו מטפלים במקרים כאלה אלוקים ישמור עלינו, שבזכות זה אנחנו חסינים. כאילו במשך הרבה שנים היה הסכם לא כתוב עם הקדוש ברוך הוא ברוח המת שבה "שלוחי מצווה אינם ניזוקים", אבל לצערנו, ההסכם הזה כנראה נגמר".

"בתוך תוכנו אנחנו יודעים שזה יכול לקרות לכל אחד, ונשאר רק להתפלל. יש שיר של יהודה פוליקר, מי הבא